

Соломахін А. Ф.

Херсонський державний університет

Гайдаєнко І. В.

Херсонський державний університет

ТЕМА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У МЕРЕЖІ ТІКТОК: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Сучасний український масовокомунікативний простір характеризується своєю багатомірністю та розмаїттям. Разом із традиційними ЗМІ, що включають пресу, телебачення та радіо, і до яких вже сміливо можна віднести інтернет-ресурси, інформаційну картину світу активно формують соціальні мережі, які, на наше глибоке переконання, заповнили нішу громадянських медіа. Відтак кожен вільний висловлювати думки та власне бачення тих історичних, соціально-економічних, культурних процесів, що відбуваються сьогодні. Це має як позитивні, так і негативні наслідки. Ці платформи, зокрема і Тік Ток, стають не лише майданчиками для розваг, обміну думок, спілкування, але й активно продукують мову ворожнечі відносно вразливих груп населення. Із початком повномасштабної російсько-української війни однією з найбільш обговорюваних у інформаційному просторі України стала тема внутрішньо переміщених осіб, і, звичайно, вона не оминула і соціальні мережі. Саме тому в контексті нашого дослідження зроблено спробу проаналізувати контент платформи Тік Ток на предмет вмісту мови ворожнечі, некоректного використання термінів у висловлюваннях, що стосуються ВПО, уживання стереотипів відносно окресленої групи населення. Висловлюючи негативні нарративи, громадяни, які різняться рівнем освіти, віком, світоглядною позицією, дуже часто не усвідомлюють наслідки таких вербалізованих думок для суспільства загалом. Подібні висловлювання є неприпустимими, адже формують упереджене ставлення до людей, які опинилися у складних умовах, розділяють суспільство на чужих та своїх, перешкоджають швидкій адаптації до нових обставин. Таким чином, було окреслено низку рекомендацій, які б сприяли формуванню відповідального ставлення до власних висловлювань у соціальних мережах: уникати емоційно-забарвлених виразів, дискримінаційних фраз, використовувати офіційні терміни; не узагальнювати, уникати стереотипів; бути толерантним, враховуючи важкі життєві ситуації, у яких перебувають внутрішньо переміщені особи; з боку держави – проводити цілеспрямовану інформаційну кампанію, просвітницьку роботу тощо. Вказані кроки допоможуть не лише уникати мови ненависті, а й сприятимуть формуванню толерантного, освіченого, здорового суспільства.

Ключові слова: журналістська етика, мова ворожнечі, внутрішньо переміщені особи, соціальні мережі, нові медіа, дискримінація, дегуманізація, громадянські медіа.

Постановка проблеми. Сьогодні Україна переживає надзвичайно трагічні сторінки своєї історії, передусім пов'язані з повномасштабним вторгненням Росії. Це зумовлює потужний відгук як у традиційних засобах масової інформації так і в нових медіа. Природно, що інформаційний простір країни заповнений контентом різної тематики, зокрема новинами про постраждалих від бомбардувань, успіхами Збройних сил України на фронті, поставанням союзниками зброї, долю внутрішньо переміщених осіб (ВПО) тощо. Остання не є новою як для суспільства, так і медіа, адже з 2014 року з анексією Автономної Республіки Крим і частин Донецької та Луганської областей є однією з наріжних. З новою

силою ця тема зазвучала 24 лютого 2022 року, коли власне житло змушені були вимушено покинути жителі Херсонської, Запорізької, Харківської, Сумської, Чернігівської, Київської та інших областей. Мільйони людей, рятуючись від безкінечних обстрілів, свавілля окупантів полишали свої домівки та вирушали в більш безпечні регіони України. Громадянська мережа ОПОРА, спираючись на дані Міністерства соціальної політики, зазначає, що «станом на 12 грудня 2022 року на обліку внутрішньо переміщених осіб в Україні перебуває 4 893 079 осіб, з яких 1 093 821 – діти (детальніша інформація за регіонами – в таблиці нижче). Водночас міністерство не конкретизувало кількість повнолітніх осіб, але, про-

вівши нескладні підрахунки, можна встановити, що їх 3 799 079» [1]. Однак наведена цифра не відображає реалій, адже «факт внутрішнього переміщення підтверджується довідкою про взяття на облік ВПО. Тобто люди, які не реєстрували такого статусу, на обліку в органах державної влади не перебувають. У зв'язку з цим, варто зважати на те, що відповідь Мінсоцполітики не враховує значної кількості фактичних ВПО, які з різних причин не зверталися для отримання офіційного статусу» [1]. Суттєве переміщення людей з одних регіонів країни в інші спричиняє низку проблем, пов'язаних з інтеграцією та пристосуванням до нового соціуму, що природно супроводжується різного роду соціальними викликами як побутового характеру, так і культурними, релігійними особливостями різних регіонів України. Певні суперечності стають предметом обговорень у різних соціальних мережах, зокрема і ТікТок, що за умови відсутності на вітчизняних теренах розвиненого інституту громадянських медіа, активно виконують їх функції. Відповідні закономірності окреслюють актуальність дослідження, що виявляється в описі зазначеної проблеми та окреслення шляхів її розв'язання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як вже зазначалося, тема ВПО для українського медійного простору не нова. За дослідженнями проведеними Фондом Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва «Що українці знають та думають про права людини: оцінка змін (2016 – 2020)», у таблиці «Оцінка ознак, за якими найчастіше дискримінують людей в Україні» подано графу «Статус внутрішньо переміщеної особи», дані вказують, що на думку респондентів, рівень дискримінації населення за цією ознакою зріс у 2020 р. порівняно з 2016 р. (2016 р. – 11,8%; 2018 р. – 14,6%; 2020 р. – 13,7%, динаміка становить 1,9%) [4]. Відповідно ця проблема отримала поширення в працях комунікативістів, правозахисників, лідерів думок.

О. Сидоренко у праці «Внутрішньо переміщені особи: етичні та правозахисні аспекти висвітлення проблематики в регіональних ЗМІ» висвітлює питання ВПО в контексті міграційних процесів, статус ВПО в контексті вітчизняного та міжнародного законодавства, а також роль ЗМІ в задоволенні потреб ВПО. Крім того, авторка торкається ключових морально-етичних та професійних принципів, яких мають дотримуватися медійники під час підготовки відповідних журналістських матеріалів [6].

О. Проценко у своїй науковій розвідці подає результати критичного дискурс-аналізу повідо-

млень національних/регіональних, офіційних/альтернативних ЗМІ, метою якого є окреслення образу внутрішньо переміщених осіб в медійному дискурсі [5].

Костовська А. у дослідженні «Переселенці в українських інтернет-ЗМІ: проблема мовно-толерантного висвітлення» визначає особливості дискримінації переселенців та ВПО у текстах вітчизняних інтернет-ЗМІ. Заглибившись у тему, авторка доходить до таких висновків: «Журналісти часто впадають у крайнощі, публікуючи або історії успіху, або повідомлення про злочини, причому кількість других значно переважає. Для того, щоб змінити ситуацію, слід користуватися правильною термінологією, перевіряти статистичні дані, уникати поляризації оцінок, тенденційного добору фактів і цитат, не допускати невинуватих узагальнень, які можуть слугувати для створення у свідомості читачів образу переселенця як ворога, відповідального за певні негативні явища, чи злочинця, що потенційно становить загрозу» [3].

А. Кондирко торкається проблеми прав людини у віртуальному світі соціальних мереж, науковиця наголошує: «Використання соціальних медіа не вимагає від його користувача особливої підготовки, що зумовлено елементарністю початкової реєстрації, механізму заповнення ресурсів бажаним контентом (текстовим, візуальним, аудіальним, комбінованим) у довільний спосіб, алгоритму ведення дискусій та коментування інформації. Як наслідок, майже кожен власник комп'ютера, підключеного до мережі Інтернет, може заявити про своє існування та висловити погляди у всіх функціонуючих соціальних мережах» [2].

Постановка завдання. Саме тому ключовою метою наукової розвідки є визначення особливостей висвітлення теми ВПО у мережі ТікТок, що є однією із форм громадянських медіа на рівні з іншими соціальними мережами. З-поміж головних завдань окреслимо такі: виявлення проявів мови ворожнечі відносно ВПО у мережі ТікТок та аналіз реакції аудиторії; формування конкретних шляхів розв'язання визначеної проблеми.

Виклад основного матеріалу. У процесі дослідження ми обстежили та проаналізували матеріали й виявили певний обсяг контенту в Тік Ток, у якому, нашу думку, фігурує «мова ворожнечі», або (і це найбільше випадків таких виявів) її фіксуємо в коментарях чи під час обговорення запропонованих авторами тем.

Практично в усіх опрацьованих матеріалах прослідковуються елементи «мови ворожнечі»,

що стосуються ВПО (внутрішньо переміщених осіб), чому елементи? Тому, що так само більшість таких вороже налаштованих висловлювань супроводжували ремарки, відповіді, що були відверто протилежними, і це засвідчує, що суспільство по-різному ставиться до внутрішньо переміщених осіб.

Проаналізовані висловлювання, у яких спостерігаємо елементи «мови ворожнечі» можна розподілити на 3 основні групи. Зокрема виділяємо:

- вислови з проявами явно мовної агресії;
- слова чи словосполучення-стереотипи, що яскраво підсвічують «мову ворожнечі»;
- необережне або й цілеспрямоване некоректне використання термінів щодо ВПО.

Окрім того, кожну з цих груп висловлювань формують мовні й позамовні засоби різного морально-психологічного спрямування. З-поміж яких:

- **прямий вияв ворожнечі у коментарях до авторського висловлювання внутрішньо переміщених осіб** (протиставлення «наші» – «чужі», дискредитація, приниження ВПО, звинувачення їх (як жертв), дегуманізація суспільних цінностей, нерозуміння та ігнорування реальності, вияв задрощів та образи, негативна оцінка дій, поведінки чи характеру людей, що потрапили у скрутну ситуацію);

- **некоректне використання термінів у висловлюваннях, що стосуються ВПО** (навмисно або підсвідомо некоректне використання термінів, слово *переселенці* використовується з негативним контекстом, термін *ВПО* використано правильно, але вислів демонструє дискредитацію цієї групи людей);

- **стереотипність висловлювань та упереджене ставлення до людей, що змушені були переїхати до інших регіонів, покинувши власні домівки**, яке виражається словами з негативною оцінкою (прихованою чи явною).

Наведемо приклади та аргументуємо, запропоновану нами класифікацію елементів «мови ворожнечі» відносно ставлення до ВПО, простежену в мережі Тік Ток.

Прямий прояв «мови ворожнечі», зокрема й некоректне використання термінів у висловлюваннях, що стосуються ВПО, стереотипність висловлювань та упереджене ставлення до людей, змушених переїхати до інших регіонів, покинувши власні домівки, що виражено словами з негативною оцінкою (прихованою чи явною) можемо спостерігати у таких висловлюваннях:

«Хз хоть від когось щось вони в гостях засиділись треба додому вертатись їм» [9] – автор

цих слів або не розуміє, або просто ігнорує реальність, тобто факт, що багатьом внутрішньо переміщеним особам або вже нікуди повертатися, або регіони, де знаходиться їхнє житло окуповані. Це справжня дегуманізація, коли громадяни нашого суспільства, нашої держави сприймаються як нерівноправні. Не це вказують слова: *гості, засиділись*. Таке висловлювання можна вважати стереотипним, що вказує на упереджене ставлення до людей, які покинули власні домівки із-за війни. Ці мовні засоби сприяють знеціненню прав людей зі статусом ВПО. У цьому вислові одночасно використано елементи мови ворожнечі і першої, і третьої названих нами груп висловлювань.

Інший приклад фрази, у якій простежуємо факт прояву «мови ворожнечі»: «*Ну то хай пиздюють свій дім захищують*» [9]. Прямим доказом використання елементів «мови ворожнечі» є вульгарна лексика, негативний тон та агресивність висловлювання, поєднувана з відвертою нетерпимістю, ненавистю, ігноруванням складної ситуації ВПО та ще й звинувачення цих людей, що вони роблять недостатньо для перемоги над ворогом, а це є узагальненням, яке не відповідає дійсності. І в цьому випадку стереотипні засоби мови ще більше підсилюють негативізм цієї фрази (вульгарний вислів), що взагалі є неприпустимими під час спілкування в соціальних мережах.

Пропонуємо для більш вагомих доказів та аргументації нашого дослідження ще декілька прикладів з Тік Токового контенту, де виявлено практично усі мовні та позамовні засоби, що формують «мову ворожнечі»:

- «*Хай йдуть працювати та відкладають кошти на нове житло або беруть у найм. У країні військовий стан. Кошти треба військовим, а житло безкоштовно родинам військових*» [9] – у цьому тексті спостерігаємо, м'яко кажучи, неправильну, агресивну авторську аргументацію, де протиставлено внутрішньо переміщені особи і родини військових, що штовхає до конфлікту між цими вразливими групами людей. Висловлювання знецінює проблеми ВПО й ті показники, що більшість із них уже працює й адаптується до нових умов життя, однак стикаються з різними перешкодами як психологічними, так і фінансовими. Стереотипність окремих фраз цього виразу (*хай йдуть працювати; у країні військовий стан; кошти треба військовим*) підсилює розуміння агресивного ставлення автора до людей цього статусу, чого треба уникати й виражати свою терпимість, підтримку, а не принижувати людей, що опинилися один на один зі своєю бідною із-за війни.

У мережі Тік Ток нами виділено фразу-коментар, де автор висуває приховане звинувачення, яка, нібито й звучить нейтрально, однак указує на егоїзм ВПО (як суб'єктивно коментує автор окремих випадок), і це формує в інших споживачів контенту негативний стереотип сприйняття і ставлення до всіх цих людей: «*Не знаю, українці всі обідніли і дуже, але діляться чим можуть, а от переселенці у нас в дворі живуть, то вони з гуманітарки викидають чимало продуктів, але нікому не поділяться, так що люди різні*» [9]. У цьому коментарі окрім власної суб'єктивної думки, автор не коректно вживає термін на позначення внутрішньо переміщених осіб (*переселенці* замість абревіатури ВПО або словосполучення *внутрішньо переміщені особи*), що звучить принизливо;

«*Треба бути людьми в першу чергу, незалежно переселенці чи ні, а то таке залишають після себе, бо їм всі все 'должны', а свої побажання залиште собі, і вам подібним*» [7]. Наведений текст містить елементи «мови ворожнечі», наприклад, узагальнювальні вислови (*залишають після себе, всі все «должны»*), що не лише вказує на негативне ставлення до тимчасово переміщених осіб, звинувачує їх у недбалості, а й формує в суспільстві упереджене ставлення та зневагу до громадян із таким статусом. Одразу насторожує і викликає негативні емоції росіянізм «*должны*», який звучить досить таки грубо, з презирством. У цьому прикладі також не коректним є послугування словом *переселенці* замість офіційного терміна ВПО або *внутрішньо переміщені особи*. Окрім того, виявлено стереотипні фрази про людей, змушених переїхати до інших регіонів, покинувши власні домівки. Це представлено словосполученнями-штампами (*треба бути людьми, незалежно переселенці чи ні, свої побажання залиште собі*), що не дає права авторові цих слів, який не до кінця, мабуть, розуміє стан і становище внутрішньо переміщених осіб, так звертатися до них.

У фразі «*ВПО ледачі, живуть одною годиною*» також чітко простежуємо вияв «мови ворожнечі» [7]. Не можна так узагальнено-стереотипно та негативно (*ледачі, живуть однією годиною*) характеризувати усіх людей зі статусом ВПО (такі є й серед тих, хто без такого статусу). Це явна дискримінація внутрішньо переміщених осіб, і автори, які так пишуть, повинні розуміти, що така ситуація могла виникнути в будь-кого під час війни. І навіть правильне вживання терміна ВПО не пом'якшує смислу фрази і ставлення автора до людей, що перебувають у такій складній ситуації;

Ще один приклад приховано негативного ставлення й відповідно прояву певної агресії до ВПО:

«*Як я вас розумію, у мене жили переселенці*» [7] – в цій фразі ніби й відсутні слова, що викликають негативну реакцію (прихована агресія, намагання не виказати відверто власну думку), однак лексема *переселенці* є акцентованою (стоїть у кінці фрази, що вказує на те, що саме цей прийом поверне на себе всю увагу від висловленого, що це слово запам'ятають найкраще) і відповідно тон сказаного сприймається як агресивно-негативний, що знову ж таки формує неправильне розуміння, хибну думку про всіх внутрішньо переміщених осіб, дискримінує статус цих громадян. У цьому тексті також є стереотипна фраза (*як я вас розумію*), яка ще більше підсилює формування негативного сприйняття людей, що опинилися в такому складному становищі.

Отже, доходимо висновку, що в мережі Тік Ток наявні випадки вживання «мови ворожнечі», як авторами дописів, так і людьми, що їх коментують. Варто вдумливо добирати слова для висловлювань про людей, що не зі своєї волі покинули власні домівки. Поширення таких наративів може формувати суспільну ворожнечу та несправедливість до ВПО, тому важливо уникати упередженого трактування ситуацій.

Для справедливості зазначимо, що з-поміж Тік Ток коментаторів, які напряму, не добираючи слів, свідомо чи підсвідомо, таврують внутрішньо переміщених осіб, є дописувачі, які намагаються відстояти власні свободи, права ВПО, підтримати їх. Задля доказів наведемо декілька таких дописів:

– «*Ріже по вухах, коли говорять 'переселенці'. Так, як наче ми люди нижчого сорту, і не розумію, навіщо ви наголошуєте, що це були ті самі переселенці. Непорядні люди були, є і будуть, і це не обов'язково ВПО*» [7] – у тексті відсутня мова ворожнечі, хоча авторові прикро за таке непривітне ставлення до нього як до ВПО, за помилкове використання терміна *переселенці*, і це правильно, бо офіційним терміном є ВПО; автор протестує проти узагальнень і негативного таврування внутрішньо переміщених осіб, не переходячи на «мову ворожнечі».

– «*А у нас у селі гарні переселенці. Усе повикошували, город посадили, квіти біля двору теж. Хоча будинки їм дали, в яких по п'ять років ніхто не жив*» [7] – мова ворожнечі відсутня, автор з позитивом відгукується про ВПО, з прихильністю описує людей із таким статусом (*гарні переселенці*) і наводить докази то, що не варто узагальнювати та всіх принижувати (*усе повикошували, город посадили, квіти біля двору теж. Хоча будинки їм дали, в яких по п'ять років ніхто*

не жив). Навіть не коректне використання терміна *переселенці*, не викликає негативних емоцій.

Наприклад, у такому тексті: «У нас поряд жили переселенці, так вони навели порядок, підкрасили в будинку, все було гарно, зараз їх містечко звільнили, вони повернулись додому» [7]. Дописувач характеризує людей-внутрішньо переміщених осіб як гарних господарів, у позитивному контексті, з прихильністю до них та їхніх дій. Так, термін *переселенці* не є коректним, але подальша частина фрази пом'якшує це.

Варто додати і такий приклад дуже позитивного ставлення до внутрішньо переміщених осіб. Можна навіть не коментувати, з усього висловлювання зрозуміло, що місцеві захоплюються працелюбністю ВПО. Спостерігають і дивуються, як вони активно гуртом (як *мурахи*) працюють, радіючи, що мають таку змогу: «У нас переселенці купили будинки, з Запоріжжя, Луганська, Херсона, а біля будинків у нас по 10 соток вільної землі, радіють, садять все, як мурахи, ми не спішимо, спокійно вийдеши, глянеш, а вони радіють» [8]. Щодо терміна *переселенці*, то як і в попередніх випадках, він ужитий не коректно, і навіть, можливо має приховане значення «наші люди» – «чужі люди», але загалом не несе негативного відтінку.

Висновки і пропозиції. Таким чином, проаналізувавши контент мережі Тік Ток, ми дійшли висновку, що у багатьох дописах та коментарях використано некоректний термін «*переселенці*», замість офіційного «*внутрішньо переміщені особи*» або абревіатури *ВПО*.

Нами виявлено у дописах, а найбільше у коментарях до них, вияви «мови ворожнечі», представленої стереотипними фразами, узагальнювальними виразами, образними мовними засобами, що формують негативні характеристики ВПО.

На протигагу текстам із негативною або приховано негативною семантикою є висловлювання нейтральні чи навіть із позитивним контекстом, однак у них все ж таки присутні некоректні терміни.

Уважаємо, що в ситуації, яка склалася у нашому суспільстві із-за війни, ми могли б дати кілька порад, що допоможуть усім нам, користуючись будь-якою соціальною мережею, зокрема й Тік Ток, дотримуватися правил мовного етикету, навчитися правильно розуміти й підтримувати одне одного, сприяти згуртованості нашого народу у цій складній ситуації, яка, ми віримо, скоро зміниться на краще, а людям треба навчитися жити з повагою і терпимістю один до одного:

1. Намагатися спілкуватися нейтрально (унікаючи емоційно-забарвлених виразів, дискримінаційних фраз), використовуючи офіційні терміни.

2. Не треба узагальнювати.

3. Варто завжди враховувати, що війна і вимушене переселення – це стресові зовнішні обставини, які не залежать від самої людини, однак відбиваються на її поведінці, психіці, тому слід бути толерантним, з урахуванням ситуації, у якій перебувають внутрішньо переміщені особи. За потреби проводити просвітницьку роботу, організовувати інформаційні кампанії – пояснювати, з якими труднощами стикаються ВПО, який внесок людей із цим статусом у громаду, щоб зменшити упереджене ставлення до них.

4. На ЗМІ також лягає велика відповідальність – це забезпечення коректного висвітлення теми ВПО, боротьба із поширенням стереотипів у медіа, контроль мови ворожнечі у публічних висловлюваннях. Необхідно демонструвати позитивні приклади співпраці між місцевими мешканцями та внутрішньо переміщеними особами, підкреслювати спільні інтереси.

Список літератури:

1. Вплив повномасштабної війни на міграцію українців: як масштаби переміщення оцінюють держава Україна та міжнародні організації. URL: <https://ksu24.kspu.edu/s/cCjGv> (Дата звернення: 08.12.2024).
2. Кондирко А. Права людини у віртуальному світі соціальних мереж. *Права людини та мас-медіа в Україні*. Частина 2: Збірник конспектів лекцій / Авт. кол. – За ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. С. 298-303.
3. Костовська А. В. Переселенці в українських інтернет-ЗМІ: проблема мовно-толерантного висвітлення. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого: Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 2(70), червень. С. 100–102. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7710/1/29.pdf>
4. Оцінка ситуації з дотриманням прав людини. Що українці знають і думають про права людини. Оцінка змін 2020. URL: <https://dif.org.ua/uploads/pdf/1061539148645d1696f0a255.53661934.pdf>
5. Проценко О. О. Образ внутрішньо переміщених осіб в медійному дискурсі: критичний дискурс-аналіз повідомлень ЗМІ. *Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Соціологія і політичні науки*. 2018. Т. 23. Вип. 1 (30). URL: <file:///C:/Users/PC/Downloads/145222-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-329440-1-10-20181222.pdf>

6. Сидоренко О. Внутрішньо переміщені особи: етичні та правозахисні аспекти висвітлення проблематики в регіональних ЗМІ / *Права людини та масмедіа в Україні. Частина 3: Збірник конспектів лекцій* / за ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ : Інститут журналістики, 2021. С. 179–192.
7. Тік Ток mrujok_vse_OK. URL: <https://ksu24.kspu.edu/s/DY92p> (Дата звернення: 08.12.2024).
8. Тік Ток viktorija_mebli. URL: <https://ksu24.kspu.edu/s/niP3u> (Дата звернення: 08.12.2024).
9. Тік Ток Аркадій Петросян URL: <https://ksu24.kspu.edu/s/JNp3a> (Дата звернення: 08.12.2024).

Solomakhin A. F., Haidaienko I. V. THE THEME OF INTERNALLY DISPLACED PEOPLE IN THE TIKTOK NETWORK: MORAL AND ETHICAL ASPECTS

The modern Ukrainian space of mass communication is characterized by its multidimensionality and diversity. Together with traditional mass media, which include the press, television and radio, and to which we can undoubtedly include Internet resources, the information picture of the world is actively shaped by social networks, which, to our absolute conviction, have filled the niche of civil media. Therefore, everyone is free to express their opinion and their own vision of those historical, socio-economic, and cultural processes that are taking place today. This has both positive and negative consequences. These platforms, Tik Tok in particular, are becoming not only settings for entertainment, exchange of opinions, communication, but they are actively producing the language of hatred against vulnerable groups of population. With the beginning of the full-scale Russian-Ukrainian war, the topic of internally displaced people has become one of the most discussed topics in the information space of Ukraine, and, of course, it did not bypass social networks. That is why, in the context of our research, an attempt was made to analyze the content of the Tik Tok platform for the subject of hostile language, the incorrect usage of terms in statements related to IDP, the use of stereotypes in regard to the abovementioned groups of population. Expressing negative narratives, citizens who differ in level of education, age, and worldview position, very often do not realize the consequences of such verbalized opinions for society in general. Such statements are inadmissible, because they form a prejudiced attitude towards people who find themselves in difficult conditions, divide society into “our people” and “strangers”, and prevent quick adaptation to new circumstances. Thus, a number of recommendations were outlined that would contribute to the formation of a responsible attitude to own statements in social networks: to avoid emotionally-coloured expressions, discriminatory phrases, to use official terms; not to generalize, to avoid stereotypes; to be tolerant, taking into account difficult life situations in which internally displaced people have appeared; on the part of the state – to carry out a targeted information campaign, educational work, etc. These steps will help not only to avoid hostile language, but also will contribute to the formation of a tolerant, educated, healthy society.

Key words: *journalistic ethics, hostile language, internally displaced people, social networks, new media, discrimination, dehumanization, civil media.*